

Wymagania edukacyjne z języka polskiego.

1. Na ocenę **dopuszczającą** uczeń powinien: - wymienić tytuły i autorów poznanych tekstów kultury, ważnych dla poczucia przynależności do wspólnoty ludzkiej i tożsamości narodowej - wskazać ramy chronologiczne epok literackich - wykazać się znajomością podstawowych pojęć z poetyki, historii literatury (konwencja, prąd artystyczny, rodzaj i gatunek literacki, temat, fabuła, wątek, styl) - wyróżniać elementy świata przedstawionego (narrator, fabuła, podmiot lityczny, sytuacja liryczna, postać, zdarzenie, czas, przestrzeń, sposób obrazowania) - wykazać się znajomością treści poznanych utworów - rozpoznawać motywy literackie w utworach - rozpoznawać w sztuce wartości uniwersalne i narodowe - wygłosić z pamięci tekst poetycki, fragment prozy - w czytany tekście wyodrębnić części kompozycyjne - rozpoznawać różnorodność form i funkcji komunikatów językowych - redagować własne teksty w sposób zamierzony pod względem spójności, kompozycji i zastosowania środków językowych - wypowiadać się w formach gatunkowych: rozprawki, interpretacji utworu lirycznego, charakterystyki, streszczenia, opowiadania (dla zakresu rozszerzonego także: wypowiedzi argumentacyjnej, interpretacji porównawczej); redagować formy użytkowe: list motywacyjny, życiorys, podanie

2. Na ocenę **dostateczną** uczeń powinien: - opanować wymagania na ocenę dopuszczającą - posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu wiedzy o kulturze (mit, metafora, symbol, obraz), kategoriami estetycznymi (tragizm, ironia, patos, piękno, brzydota, sacrum, profanum) - określać specyfikę tekstów kultury opracowanych na lekcjach (rodzaje, gatunki, konwencje, style, tworzywa) - formułować pytania szczegółowe, adekwatne do potrzeb - odtworzyć logikę cudzego rozumowania - rozumieć funkcje najważniejszych środków artystycznych w tekstach kultury - rozumieć teksty popularnonaukowe - odróżniać fakty od opinii, rozpoznawać dosłowne i ukryte sensy dzieł kultury - w budowaniu komentarza własnego być wiernym sensowi tekstu - wypowiadać się w sposób poprawny artykulacyjnie, przejrzysty intencjonalnie - zająć stanowisko w rozmowie, także polemiczne; włączać się do dyskusji - przygotować się na piśmie do wypowiedzi ustnej, sformułować stanowisko w jakiejś sprawie - dobierać odmianę, typ, gatunek wypowiedzi do realizowanego tematu - słuchać aktywnie, samodzielnie sporządzać notatki - własne teksty budować zgodnie z zasadami poprawności językowej

3. Na ocenę **dobrą** uczeń powinien: - opanować wymagania na ocenę dostateczną - korzystać z różnych źródeł informacji, gromadzić materiały bibliograficzne, sporządzić opis bibliograficzny - wykazać się logicznym tokiem myślenia (rozumowania, wnioskowania, uogólniania) - rozpoznawać środki perswazji i manipulacji w różnych tekstach kultury (aluzję, parafrazę, parodię, trawestację), a także kategorie estetyczne: ironię, groteskę - określać charakter publikacji prasowych, także ich wartość - charakteryzować zjawiska kulturowe w kontekście procesu historycznoliterackiego, z uwzględnieniem kontekstu filozoficznego, mitologicznego, biblijnego - ogarniać całość i zauważać relacje między ważnymi detalami w przekazach obrazowych - inicjować dyskusję, zająć w niej stanowisko, podsumować ją - formułować wypowiedzi wyraziste, zgodne z zasadami poprawności językowej - konstruować –ustnie i pisemnie- opinie i przemówienia - planować pracę poprzedzającą tworzenie własnego tekstu (formułować hipotezy, planować

ich rozwiązanie, dobierać argumenty, hierarchizować je, selekcjonować materiał, formułować wnioski) - poprawnie pod względem kompozycyjnym i językowym wypowiadać się w formach eseju (dla zakresu rozszerzonego także: wypowiedzi argumentacyjnej, interpretacji porównawczej)

- przestrzegać zasad poprawnej pisowni
- budować próbki wypowiedzi nacechowanych stylistycznie (stylizacja, pastisz, teksty satyryczne)

4. Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń powinien: - opanować wymagania na ocenę dobrą - formułować pytania problemowe -sprawnie posługiwać się terminologią specjalistyczną literaturoznawczą, terminologią podstawową dla innych dziedzin wiedzy o kulturze - rozumieć związek między różnymi warstwami dzieła literackiego, a także swoistość kodów innych dziedzin sztuki - korzystać z literatury fachowej, dokumentów, nagrań, przygotowywać materiał ilustracyjny - do analizy dzieł kultury celowo dobierać metodologię badawczą - z ukształtowania świata przedstawionego wyprowadzać sensy dzieła kultury - konstruować –ustnie i pisemnie- referaty, interpretacje, komentarze do analizowanych tekstów kultury, eseje - hierarchizować wartości rozpoznawane w tekstach kultury - porównywać własne opinie z sądami i opiniami autorytetów, odróżniać przeżycia indywidualne od ponadindywidualnych (np. pokoleniowych) - sprawnie posługiwać się różnymi odmianami polszczyzny, z uwzględnieniem wszystkich funkcji języka, etycznych i estetycznych walorów komunikatu

5. Na ocenę **celującą** uczeń powinien: - spełniać wymagania na ocenę bardzo dobrą - wykazać się efektami samokształcenia – tworzyć w pełni poprawne, oparte na różnorodnych kontekstach, szerokie i pogłębione teksty argumentacyjne (rozprawka, interpretacja) ; dla zakresu rozszerzonego także interpretacja porównawcza i wypowiedź argumentacyjna) - znać literaturę fachową - samodzielnie formułować problemy badawcze i prezentować ich dojrzałe ujęcia, oryginalne rozwiązania, także oceny wartościujące -wykazać się aktywnością i krytycyzmem w odbiorze informacji dotyczących współczesnego życia kulturalnego - posługiwać się indywidualnym stylem, z zastosowaniem bogactwa i różnorodności środków językowych